

Sygn. akt II UK 191/09

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 lutego 2010 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Zbigniew Myszka (przewodniczący)

SSN Roman Kuczyński

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku Ł. M.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych
o rentę wojskową bez związku ze służbą wojskową,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 24 lutego 2010 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego [...] z dnia 3 lutego 2009 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania i orzeczenia o
kosztach postępowania kasacyjnego.**

Uzasadnienie

Wyrokiem z dnia 8 października 2008 r. Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Ł. oddalił odwołanie Ł. M. od decyzji Zakładu

Ubezpieczeń Społecznych z dnia 12 grudnia 2007 r. odmawiającej mu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy bez związku ze służbą wojskową.

Sąd Okręgowy ustalił, że wnioskodawca pełnił zasadniczą służbę wojskową w okresie od 5 sierpnia 2004 r. do 10 lipca 2006 r. Decyzją z dnia 3 kwietnia 2007 r. organ rentowy przyznał wnioskodawcy rentę z tytułu całkowitej niezdolności do pracy oraz dodatek pielęgnacyjny od 15 lutego 2007 r. do 31 marca 2009 r., natomiast zaskarżoną decyzją odmówił mu prawa do renty wojskowej z tytułu niezdolności do pracy powstałej bez związku ze służbą wojskową. W postępowaniu przed organem rentowym stwierdzono bowiem, że rozpoznana u wnioskodawcy ostra białaczka szpikowa mieloblastyczna typu MO nie pozostaje w związku ze służbą wojskową i schorzenie to nie ujawniło się w trakcie jej pełnienia. W dalszej kolejności Sąd Okręgowy ustalił, że w czasie odbywania służby wojskowej wnioskodawca przebywał na krótkotrwałych zwolnieniach lekarskich. Podczas badania w dniu 5 października 2006 r. odnotowano u niego leukopenię i skierowano na badania do poradni hematologicznej. Wykonany w lutym 2007 r. mielogram wykazał obraz typowy dla ostrej białaczki mieloblastycznej MO. W październiku 2007 r. w Klinice Hematologii w Katowicach wykonano u wnioskodawcy allogeniczne przeszczepienie komórek krwiotwórczych. Obecnie rozpoznaje się u niego ostrą białaczkę mieloblastyczną MO - stan po chemioterapii i przeszczepieniu komórek krwiotwórczych oraz chorobę - przeszczep przeciwko gospodarzowi, co powoduje całkowitą niezdolność wnioskodawcy do pracy od lutego 2007 r. oraz częściową niezdolność do pracy powstałą przed 10 lipcem 2006 r., tj. w okresie służby wojskowej. Brak jest natomiast podstaw do przyjęcia związku przyczynowo-skutkowego pomiędzy ostrą białaczką a służbą wojskową, gdyż konieczność wykonywania przez żołnierzy dużych wysiłków fizycznych i narażenie na niekorzystne czynniki atmosferyczne może co najwyżej przyspieszyć ujawnienie się już istniejącej choroby rozrostowej krwi, nie zaś tę chorobę spowodować, co - w ocenie Sądu pierwszej instancji - powoduje bezzasadność odwołania.

Wyrokiem z dnia 3 lutego 2009 r. Sąd Apelacyjny oddalił apelację wnioskodawcy od powyższego rozstrzygnięcia, dzieląc poczynione w sprawie ustalenia oraz dokonaną przez Sąd pierwszej instancji ocenę prawną.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, przedmiotem sporu było ustalenie, „czy niezdolność wnioskodawcy do pracy miała związek ze służbą wojskową, bądź też czy powstała w okresach wskazanych” w art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin (jednolity tekst: Dz.U. z 2002 r. Nr 9, poz. 87 ze zm.). W ocenie tego Sądu, brak jest przesłanek do stwierdzenia, że choroba wnioskodawcy rozpoczęła się jeszcze w trakcie odbywania przez niego służby wojskowej, a w rezultacie nie ma podstaw do przyjęcia, iż jeszcze przed lipcem 2006 r. wnioskodawca był częściowo niezdolny do pracy. Chorobę rozpoznano dopiero w lutym 2007 r., natomiast pierwsze nieprawidłowości wykazało szczegółowe badanie krwi w październiku 2006 r., a wykonany w dniu 26 października 2006 r. mielogram nie stwierdził istotnych nieprawidłowości. Częste występowanie u wnioskodawcy infekcji podczas pełnienia służby wojskowej nie może stanowić samodzielnej podstawy do przyjęcia, że stan ten spowodowany był wystąpieniem już w trakcie pełnienia służby tak zaawansowanej choroby, która powodowałaby jego niezdolność do podjęcia pracy. Przemawia za tym dodatkowo okoliczność, że po zwolnieniu ze służby wnioskodawca zgłosił gotowość podjęcia pracy i został zatrudniony.

W skardze kasacyjnej od powyższego wyroku wnioskodawca zarzucił naruszenie prawa materialnego przez błędną jego wykładnię, polegające na „zawężeniu granic wykładni art. 30 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin przez uznanie, że do ustalenia inwalidztwa wojskowego powstałego po okresie odbywania czynnej służby wojskowej niezbędne jest jednoznaczne wykazanie przesłanek wskazujących na zaistnienie przyczyny inwalidztwa wyłącznie w okresie czynnej służby wojskowej”.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i „ustalenie, że wnioskodawca nabył prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy powstałej bez związku ze służbą wojskową”, ewentualnie o przekazanie sprawy Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu skargi kasacyjnej podniesiono, że „orzeczenie Sądu Apelacyjnego jest błędne i jest ono następstwem nieprawidłowej i uproszczonej wykładni przepisu art. 30 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 maja 1974 r.”. Skoro bowiem

stan zdrowia wnioskodawcy w okresie służby pogorszył się do tego stopnia, iż został z tej służby zwolniony z kategorią zdrowia „D”, biegły stwierdził powstanie częściowej niezdolności do pracy w okresie służby, a choroba ujawniła się bezpośrednio po zwolnieniu z jej odbywania, to należy przyjąć, że choroba powodująca inwalidztwo skarżącego powstała w trakcie służby wojskowej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga kasacyjna jest usprawiedliwiona.

Stosownie do art. 30 ust. 1 ustawy o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin, inwalidą wojskowym jest żołnierz niezawodowych Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, który został zaliczony do jednej z grup inwalidów wskutek inwalidztwa powstałego: w czasie odbywania czynnej służby wojskowej w okresie pokoju (pkt 1) lub w ciągu 3 lat od zwolnienia z tej służby, jeżeli inwalidztwo to jest następstwem chorób powstałych lub urazów doznanych w czasie odbywania służby wojskowej (pkt 2), przy czym za inwalidę należy rozumieć osobę niezdolną do pracy w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227).

Sąd drugiej instancji stanął na stanowisku, że skoro choroba skarżącego została rozpoznana już po zakończeniu przez niego służby wojskowej, to brak jest podstaw do przyjęcia: po pierwsze, że schorzenie to powstało w czasie odbywania tej służby oraz po drugie, że w trakcie pełnienia służby wojskowej skarżący stał się z jej powodu osobą częściowo niezdolną do pracy. Wydaje się więc, że Sąd Apelacyjny przy rozpatrywaniu przesłanek określonych zarówno w pkt 1 jak i w pkt 2 ust. 1 art. 30 ustawy decydujące znaczenie przypisał momentowi rozpoznania schorzenia powodującego niezdolność skarżącego do pracy, podczas gdy żaden z tych przepisów takiego związku nie wymaga. W art. 30 ust. 1 pkt 1 ustawy chodzi bowiem o taki rodzaj i stopień naruszenia sprawności organizmu, który w trakcie służby wojskowej spowodował powstanie całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy, niezależnie od tego, czy choroby samoistne powodujące tę niezdolność powstały przed, czy też w trakcie służby wojskowej i kiedy zostały rozpoznane, natomiast w punkcie 2 tego przepisu - o choroby samoistne powstałe (a nie o

choroby rozpoznane) w czasie służby wojskowej, jeżeli spowodują niezdolność do pracy w ciągu trzech lat od zwolnienia ze służby.

Z przyjętych przez Sąd drugiej instancji - a poczynionych przez Sąd Okręgowy na podstawie dowodu ze specjalistycznej opinii biegłego z zakresu hematologii - ustaleń wynika, że skarżący z powodu naruszenia sprawności organizmu spowodowanego ostrą białaczką stał się częściowo niezdolny do pracy w czasie odbywania służby wojskowej. Niezrozumiałe są w tej sytuacji rozważania Sądu Apelacyjnego co do takich okoliczności jak moment zdiagnozowania schorzenia u wnioskodawcy, rodzaj i częstotliwość występujących u niego w trakcie służby wojskowej symptomów choroby oraz podjęcie zatrudnienia po zwolnieniu ze służby, mających - w ocenie tego Sądu - wskazywać zarówno na brak powstania niezdolności skarżącego do pracy przed zakończeniem odbywania służby wojskowej jak i na niepowstanie w czasie tej służby choroby, która po kilku miesiącach spowodowała naruszenie sprawności organizmu sięgające całkowitej niezdolności do pracy. Należy przypomnieć, że ocena niezdolności do pracy z medycznego punktu widzenia wymaga wiadomości specjalnych i sąd nie może - wbrew opinii biegłego (biegłych) - opierać ustaleń w tym zakresie na własnym przekonaniu (por. między innymi wyroki Sądu Najwyższego z dnia 14 marca 2007 r., III UK 130/06, OSNP 2008 nr 7-8, poz. 113; z dnia 8 maja 2008 r., I UK 356/07, OSNP 2009 nr 17-18, poz. 238; z dnia 14 maja 2009 r., II UK 211/08, LEX nr 509035). Zauważyć również należy, że z opinii biegłego nadto wynika, iż „biorąc pod uwagę wiedzę medyczną dotyczącą dynamiki rozwoju tego typu zaburzeń i doświadczenie zawodowe można z dużym prawdopodobieństwem przyjąć, że choroba rozpoczęła się co najmniej kilkanaście tygodni albo nawet kilka miesięcy wcześniej”. W tej sytuacji nieprawidłowa wykładnia przez Sąd drugiej instancji art. 30 ust. 1 ustawy o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin doprowadziła do błędu w subsumcji polegającego na niewłaściwym zastosowaniu wskazanej normy prawnej do stanu faktycznego sprawy, w której wniesiona została niniejsza skarga kasacyjna.

Z powyższych względów orzeczono jak w sentencji na podstawie art. 398¹⁵ § 1 zdanie pierwsze oraz odpowiednio stosowanego art. 108 § 2 k.p.c.